

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांच्या
माध्यमातून राबविण्यात येणा-या विविध
योजनांतर्गत जलभंजन कामे खाजगी
पुरवठादारामार्फत करण्यास मान्यता
देण्याबाबत आणि खाजगी/शासकीय जलभंजन
यंत्रामार्फत जलभंजन कामाचे दर
सुधारित/निश्चित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: भूजल-१८२२/प्र.क्र.३५/पापु-१५

७ वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय इमारत, क्रॉफर्ड मार्केट जवळ, नवीन मंत्रालय, .

लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई - ४०० ००१

तारीख: १८ जानेवारी, २०२३.

वाचा-

शासन निर्णय क्रमांक: आपना-१००४/प्र.क्र.३०/पापु-१५ दि.०७ ऑगस्ट, २००४.

प्रस्तावना

दिनांक ०७ ऑगस्ट, २००४ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे शासकीय जलभंजन पथकाद्वारे शासकीय विधणविहीरीकरीता राबविण्यात येणा-या जलभंजन कार्यक्रमासाठी जलभंजनाचा दर रु. ६०००/- प्रति विधण विहीर विहीत केलेले आहेत. सदरहू दरात दीर्घकाळ सुधारणा केली नसल्याने परिचालनाचा खर्च विचारात घेता, त्यामध्ये सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे. यास्तव सदरील दर सुधारीत करण्याची आणि भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांच्या माध्यमातून राबविण्यात येणा-या विविध योजनांतर्गत जलभंजन कामे खाजगी पुरवठादारामार्फत करण्यास मान्यता देण्याची व त्यासाठीचे दर निर्धारित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

०२. दिनांक ७ ऑगस्ट, २००४ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे शासकीय जलभंजन कामांकरीता शासकीय जलभंजन यंत्राद्वारे करण्यात येणा-या कामांचा निर्धारित दर सुधारीत करण्याचे अधिकार आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना पुढील अटीच्या अधीनतेने प्रदान करण्यात येत आहेत.

अ) भांडवली खर्च वगळता परिचालनाचा खर्च संबंधित यंत्रणाकडून प्राप्त होण्याच्या दृष्टीने सर्वकष अभ्यास करून आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांनी नियतकालिक स्वरूपात दर निर्धारित करावेत.

आ) राज्य शासनाच्या खरेदी धोरणानुसार विहित खरेदी प्रक्रिया/विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून शासकीय व खाजगी जलभंजन यंत्रासाठी कामाचे स्वतंत्र दर ठरविण्यात यावेत.

इ) शासकीय जलभंजन यंत्रे कार्यरत असणाऱ्या कालावधीपर्यंतच विंघन विहीर जलभंजन कामाचे सुधारीत दर निश्चित करण्यात यावेत. नियतकालिक स्वरूपात सदर दरात सुधारणा करण्यात यावी.

ई) कनिष्ठ अभियंता, यांत्रिकी, सहायक आवेदक, वाहनचालक, मदतनीस या संवर्गाची पदे आवश्यकतेनुसारच भरण्यात यावीत. कार्यरत यंत्रे जसजशी निर्लेखित होतील तसतशी त्या निर्लेखित पदावरील मंजूर पदे व्यपगत/अधिसंख्य करण्यात यावी. यंत्राच्या निर्लेखनानुसार कार्यरत कर्मचाऱ्यांना टप्प्या टप्प्याने अतिरिक्त ठरवून अन्यत्र समायोजन करावे तसेच याबाबतची नोंद/तरतूद आकृतीबंधात घेण्यात यावी.

०३. स्रोत बळकटीकरणाची जलभंजनाची उपाययोजना राज्यात राबविण्यासाठी खाजगी जलभंजन यंत्रे वापरात आणण्यासाठी मंजूरी देण्यात येत आहे. खाजगी जलभंजन यंत्रे वापराकरिता स्वतंत्र दर निर्धारित करण्याचे अधिकार आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना पुढील अटीच्या अधीनतेने प्रदान करण्यात येत आहेत.

अ) भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेमार्फत निर्धारित करण्यात येणारे खाजगी यंत्रामार्फत जलभंजन कामासाठीचे दर पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग व अधिनस्त यंत्रणा वगळता अन्य अंमलबजावणी यंत्रणांना बंधनकारक राहणार नाहीत.

आ) राज्य शासनाच्या खरेदी धोरणानुसार विहित खरेदी प्रक्रिया पार पाडून खाजगी कंत्राटदार संबंधित कामासाठी नियुक्त करण्यात यावा.

इ) खाजगी पुरवठादारामार्फत करावयाच्या जलभंजन कामासाठीचे दर सर्वकष अभ्यास करून आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांच्या स्तरावरच दर निर्धारित करावेत. सदरील दर नियतकालिक स्वरूपात सुधारीत करावेत.

०४. उक्त परिच्छेद २ व ३ मधील दर केवळ जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) अंतर्गत राबविल्या जाणाऱ्या १०२- नलिका विहीरीद्वारे पाणी पुरवठा व जलभंजन स्रोत बळकटीकरण योजनेसाठी तसेच जलसंधारण योजनेंतर्गत भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कामांसाठी लागू राहतील.

०५. स्रोत बळकटीकरणाची जलभंजनाची उपाययोजना राज्यात राबविण्यासाठी खाजगी जलभंजन यंत्रे वापरात आणण्याची सदरील मंजूरी केवळ जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) अंतर्गत राबविल्या जाणाऱ्या १०२- नलिका विहीरीद्वारे पाणी पुरवठा व जलभंजन स्रोत बळकटीकरण योजनेसाठी तसेच जलसंधारण योजनांतर्गत भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कामांसाठी लागू राहतील.

०६. उक्त परिच्छेद २ व ३ मधील दर निर्धारित करताना खर्च मंजूरी/अंमलबजावणी/निविदा स्वीकृतीचे अधिकार विनियोगात आणताना विहित खरेदी धोरण, शासनामार्फत वेळोवेळी निर्गमित सूचना, वित्तीय औचित्याची तत्वे यांचे पालन होईल याबाबत संबंधित प्राधिका-यांनी दक्षता घ्यावी.

०७. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३६/१४८१/का-१४८१, दि.०१.०७.२०२२ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२३७/व्यय-३, दि.२८.०७.२०२२ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

०८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०११८१२२६००७९२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्मिता बागुल)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल महोदयांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, मृदू व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुणे.
८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व

९. विभागीय आयुक्त, सर्व
१०. जिल्हाधिकारी, सर्व
११. महालेखाकार, (लेखा व अनुज्ञेयता) नागपूर.
१२. वित्त विभाग (व्यय-३)
१३. नियोजन विभाग (का-१४१८)
१४. निवडनस्ती (पापु-१५)